

Kuzey Irak'a göç eden Suriyeli Kürt mülteciler

Hamit Ahmet: "Umarız Bütün Taraflar Erbil Antlaşması Çerçevesinde Hareket Eder"

Suriye Kürtleri meselesinin önemli aktörlerinden biri de Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY)'dir. IKBY Suriye Kürt meselesini yakından takip etmekte ve çok parçalı Suriye Kürtlerinin birlikte hareket etme çabalarını desteklemektedir. Bu çerçevede 16 Suriye Kürt partisinin bir araya gelerek oluşturduğu Kürt Ulusal Konseyi, IKBY'nin desteği ve yönlendirmesi sayesinde oluşturulmuştur. PYD ile Kürt Ulusal Konseyi arasında varılan Erbil Anlaşması ve oluşturulan Yüksek Kürt Konseyi de yine IKBY'nin denetiminde gerçekleşmiştir. Erbil'de bulduğumuz dönemde Erbil Anlaşmasında IKBY adına imzası bulunan Bakan Yardımcısı Hamit Ahmet Derbenci ile görüşme imkanı bulduk. IKBY adına Suriye Kürtleri dosyasını yürüten isimlerden biri olan Derbenci ile IKBY'nin Suriye Kürtleri politikasını ele aldık.

Hamit Ahmet: "We Hope All Parties Act Within the Frame of the Erbil Agreement"

One of the important actors of the Syrian Kurds' issue is the Iraqi Kurdistan Regional Government (IKRG). IKRG follows the issue of Syrian Kurds closely, and supports the efforts of Syrian Kurds from multiple factions to act in unison. The Kurdish National Council, composed by 16 Syrian Kurdish parties in this framework, was created by the support and guidance of IKRG. The Erbil Agreement signed between PYD and Kurdish National Council, and the High Kurdish Council was also created under the governance of the IKRG. When we were in Erbil, we had the opportunity to talk to Hamid Ahmad Derbenci, Deputy Minister, who is the signatory to the Erbil Agreement on behalf of the IKRG. We talked Derbenci, who is one of the figures representing IKRG on the Syrian Kurds file, about IKRG's Syrian Kurds policy.

Hasan Kanbolat, Serhat Erkmen, Oytun Orhan

Söyleşi

ORSAM: Genel olarak Bölgesel Hükümetin Suriye olaylarına bakışı ve Suriye Kürtleri konusunda izlediği politika hakkında bilgi verebilir misiniz?

HAMİT AHMET: Kürdistan hükümetinin Suriye konusundaki siyaseti son derece açıktır. Şu anda Suriye'de bir ayaklanma hareketi söz konu-

sudur. Suriye halkı değişim istemektedir. Kürt olsun Arap olsun ya da diğer grupların hepsi bu değişimi istemektedir. Biz de Suriye halkı ile beraberiz. Suriye Kürtleri konusunda ise, Kürtler Suriye'de iktidarın baskısı altındaydı. On binlerce kişinin vatandaşlık hakkı dahi bulunmamaktaydı. Birçok Kürt köyleri ve Kürt halkının yaşadığı yerleşim yerleri boşaltılıp buralara Araplar

yerleştirilmişti. Daha yakın zaman öncesine kadar da Kürtler tapu sahibi olamıyordu. Bütün bu baskılar tabii tüm Suriye halkı üzerindeydi ancak özellikle Kürtler üzerinde baskı söz konusuydu. Şu anda bütün bu topluluklar haklarını talep etmektedir. Suriye ülkesi, birliği çerçevesinde haklarını almak istiyor. Biz de Kürdistan hükümeti olarak bu hakların alınması yolunda halkı, Suriyeli Kürtleri destekliyoruz ve onlarla beraber hareket ediyoruz.

ORSAM: Suriye’de ayaklanma başladığı dönemde Kürtler daha temkinli hareket ediyordu. Ancak Ekim 2011 ayından itibaren daha farklı bir tavır içine girmeye başladılar. Temkinli duruştan bu aktif pozisyona geçişin nedeni sizce nedir, bu ara dönemde ne oldu da Kürtler tavır değişikliğine gitti?

HAMİT AHMET: Başlangıçta bir iki parti dışında herkes bu değişim hareketinin içinde yer aldı. Suriye muhalefetinin içinde yer aldılar. Fakat muhalefet ile ilişkileri iyi değildi. Bunda Suriye muhalefetinin kim olduğunun belli olmaması etkili olmuştu. Suriye muhalefetinin kim olduğu belli olmadığı için Kürtler arasında da kaygılar vardı. Bu korkuları da anlamak gerekmektedir, son derece normal bir durum. Kürtler gelecek Suriye hükümetinde nasıl haklara sahip olacaklarını merak ediyordu. Suriye Ulusal Konseyi ile ilişkileri vardı. Şu anda da aralarında iyi bir iletişim söz konusudur. Aralarında yakın zamanda bir anlaşma olması ihtimali söz konusudur.

ORSAM: Taraflar arasındaki anlaşmanın zemini ne olacaktır. Daha önce birlikte hareket etmeyi engelleyen sorunlar neydi ve şimdi bu sorunlar nasıl aşıldı?

HAMİT AHMET: Esasen Kürt Ulusal Konseyi önceden de birlikte hareket etmeyi düşünüyordu. Ancak Suriyeli Kürt partileri hangi haklara sahip olacaklarını merak ediyor. Suriye Ulusal Konseyi’nin daha önce Kürtlere karşı belli bir stratejisi yoktu. Büyük bir çoğunluğu Suriye’deki Kürtler hakkında bilgiye dahi sahip değildi.

Şimdi aralarında bir Cephe’nin oluşturulması gündemde ve bu oluşacak. Bu durum Kürt Ulusal Konseyi’nin Suriye Ulusal Konseyi bünyesine katılacağı anlamına gelmiyor. Kürt Ulusal Konseyi 16 partiden oluşuyor. Taraflar arasında yürütülen 4-5 görüşmenin neticesinde bu Cephe’nin oluşturulmasına karar verildi. Kürt Ulusal Konseyi dışındaki Suriyeli Kürt partilerin farklı görüşleri olabilir ancak onlar da isterse bu Cephe’ye katılabilirler. Ancak bu birleşmede taraflar ayrı olarak varlığını sürdürecektir. Suriye Ulusal Konseyi kendisi kalacak ve Kürt Ulusal Konseyi de ayrı olarak faaliyetlerine devam edecektir. Ancak aralarında ortak bir Cephe oluşturulacaktır.

ORSAM: Kürt Ulusal Konseyi ile Suriye Ulusal Konseyi arasındaki sorun ne zaman ve nasıl aşıldı?

HAMİT AHMET: Biz Kürdistan Hükümeti olarak onlara sadece destek veriyoruz, yardım ediyoruz. Ancak onlara herhangi bir baskıda bulunmuyoruz. Bildiğim kadarıyla taraflar arasında herhangi bir sorun, aşılammış bir engel bulunmamaktadır. Şu anda Suriye Cumhuriyeti adı üzerinde tartışılıyor.

ORSAM: Esad rejiminin Kürt nüfusun yaşadığı bölgelerden çekilmesi ile Kürtler kendi bölgelerini kontrol etmeye başladı. Özgür Suriye Ordusu bu duruma sert tepki göstererek Kürtleri tehdit etti. Biliyoruz ki Özgür Suriye Ordusu, Suriye Ulusal Konseyi ile ilişki içinde olan bir başka muhalif yapı. Suriye Ulusal Konseyi ile Kürt Ulusal Konseyi bir Cephe oluşturma konusunda anlaşırken Özgür Suriye Ordusu’nun Kürtleri tehdit etmesinin bir çelişki oluşturduğunu düşünmüyor musunuz?

HAMİT AHMET: Kürtler ve Özgür Suriye Ordusu arasında doğrudan bir sorun yaşandığını ben düşünmüyorum. Ayrıca Özgür Suriye Ordusu tam olarak kimdir bunu da açmak gerekmektedir. Şu anda Suriye’de tam bir kaos ortamı söz konusudur. Her şehirde 20-30 kişilik silahlı gruplar rejime karşı savaştıkları. Şu ana kadar Özgür Suriye Ordusu hiçbir şehirde örgütlü olarak

Kürtler gelecek Suriye hükümetinde nasıl haklara sahip olacaklarını merak ediyordu. Suriye Ulusal Konseyi ile ilişkileri vardı. Şu anda da aralarında iyi bir iletişim söz konusudur. Aralarında yakın zamanda bir anlaşma olması ihtimali söz konusudur..

varlık gösterememiştir. Dolayısıyla Özgür Suriye Ordusu içinden bir grup ya da liderin Kürtlere karşı açıklamaları tüm Özgür Suriye Ordusu'nu bağlamaz çünkü dediğim gibi ortada örgütlü bir yapı söz konusu değildir. Şu ana kadar bize de Özgür Suriye Ordusu'nun Kürtlere karşı olduğuna dair hiçbir bilgi gelmemiştir. Yani sonuç olarak Kürt Ulusal Konseyi ve Özgür Suriye Ordusu arasında da sorun olmadığını söyleyebiliriz.

ORSAM: Özgür Suriye Ordusu'nun bu kadar dağınık olduğunu düşünüyorsanız Esad rejiminin bu denli sarsacak ve hatta yıkacak güce nasıl ulaştığını düşünüyorsunuz?

HAMİT AHMET: Ben Özgür Suriye Ordusu'nun zayıf olduğunu ifade etmeye çalışmadım sadece dağınık bir yapıları olduğunu ve bir grubun tüm Özgür Suriye Ordusu'nu temsil edemeyeceğini söylemeye çalıştım.

ORSAM: Kürt Ulusal Konseyi ile birçok Suriye Kürt partisi tek çatı altında toplandı. PYD'nin başını çektiği yapı ile başlangıçta rekabet içinde bir görüntü vardı. Ancak daha sonra gerçekleşen toplantılarla aralarında bir ortaklık oluştu. Bu ortaklık neticesinde Kürtler kendi bölgelerini kendileri yönetsin ve her iki grup birlikte hareket etsin denildi. Ancak Suriye yönetiminin Kürt bölgelerinden çekilmesinden sonra PYD'nin tek başına bu bölgelerde kontrolü ele geçirdiği görülüyor. Öncelikle bu doğru mudur ve doğru ise bu konuda sizin bakış açınız nedir?

HAMİT AHMET: Öncelikle izin verirseniz bu iki grup neden bir araya geldi onu anlatayım. Başlangıçta iki grup arasında problemler vardı.

Ulaşılan ittifak hem bölgede hem de aralarındaki sorunları ortadan kaldırmak içindi. Bölgenin huzura kavuşması bütün tarafların lehineydi. Suriye muhalefetinin de lehine, komşu ülkelerinde lehine ve tabii ki Kürtlerin lehinedir. Aralarındaki ittifak 2-3 ay önce gerçekleşti. Şu anda aralarında bazı problemlerin olduğuna dair haberler geliyor. Aralarındaki ittifaka göre aralarında sorun olsa da bu sorunları ortadan kaldırmak için beraber çalışmaları gerekmektedir. Komisyonlar kurdular. Umarız Erbil Antlaşması çerçevesinde her iki taraf birlikte hareket eder. Bizim Kürdistan Hükümeti olarak bu konudaki duruşumuz sadece yardımcı olmaktır. Tabii ki onlar kendi çıkarlarını ve stratejilerini daha iyi bilirler. Biz sadece yardımcı olmaya çalışıyoruz.

ORSAM: PKK ile PYD'nin esasında aynı örgüt oldukları hep dile getiriliyor. Size göre de PKK ve PYD aynı şeyler mi?

HAMİT AHMET: Esasında hem aynı şeylerdir hem de aynı örgüt değillerdir. Türkiye'de dahi bazı siyasal partiler için bu tarz ifadeler kullanılmaktadır. Bu siyasal partiler için PKK ile aynı şey ifadesi kullanılmaktadır. Ancak bu siyasal partiler Türk hükümeti ile ilişki içindedir, bu parti Parlamentoda siyasi faaliyetlerini sürdürmektedir. PYD ise bize göre tamamen Suriye Kürtlerinden oluşan bir harekettir. Ancak PYD'nin PKK'ya sempati duyduğunu, ideolojik yakınlık duyduklarını zaten kendileri de ifade etmektedir. Birçok konuda PKK ve PYD ortak görüşe sahiptir. Örneğin Suriye Kürtleri sorununun nasıl çözüleceğine ilişkin paralel düşünceler vardır. Diğer taraftan PYD yetkilileri defalarca PKK ile doğrudan ilişkileri olmadığını sadece Suriye Kürtleri konusunda aynı düşünceleri paylaştıklarını dile getir-

diler. Türkiye'ye karşı tehdit oluşturmadıklarını ifade ettiler. Sayın Davutoğlu Erbil'de Suriye Kürt partileri ile bir araya geldiği zaman PYD'nin de bu toplantıya katılması istendi. Çünkü Suriye Kürtleri ve Kürt Ulusal Konseyi de komşuları ile iyi ilişki içinde olmak istemektedir ve PYD'nin de dışlanmaması gerektiğini düşündüler. Şu anda Türkiye'nin bir stratejisi olduğu görülmektedir. Geleceği iyi görebildiklerini düşünüyorum. Türkiye ve Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi arasında iyi ilişkiler söz konusudur. İki taraf arasındaki yakınlaşmanın Suriye Kürtleri konusunda da olumlu etkileri olmaktadır.

ORSAM: Bu sürecin devam etmesi durumunda PYD'nin tüm Kürt bölgelerini tek başına kontrol etmesi gibi bir sonuç ortaya da çıkabilir. PYD anlaşma hükümlerine uymaz ve Kürt bölgelerini tek başına kontrol etmeyi sürdürürse Bölgesel Hükümet olarak buna sizin tepkiniz nasıl olacaktır?

HAMİT AHMET: Bu yorum doğru olsa bile bizim düşüncelerimizi olumlu sonuca odaklamamız gerekmektedir. Tabi ki bunu sadece fikri düzeyde düşünüp ummaktan bahsetmiyorum. Pratikte de bu olumlu sonuç için çalışılması gerekmektedir. Biz umut ediyoruz ki her şey iyi olacak ve PYD silahlı gücünü kullanıp Suriye Kürt bölgelerinde iktidarı elinde tutmaya çalışmayacaktır. Biz böyle umuyoruz. Onlar da bunun böyle olmayacağını defalarca söylediler. Böyle bir şeye kalkışlsa dahi bunun başarılı olmayacağını düşünüyorum. Diğer gruplarla da beraber

hareket etmeleri gerekmektedir. Bunun dışında bir seçeneği hayata geçirirlerse kendi halklarına zarar vereceklerdir. Bizim tavrımız çok açık ve nettir. Biz bu bölgede huzurun hakim olmasını istiyoruz. Bugünkü dünya kendini zorla ve güçle kabul ettirme dünyası değildir. Zorla hiç kimse kendi doğrularını dayatamaz. PYD'nin kendisi dahi böyle bir fikre sahip değildir zaten. İki grup arasında belli bir zemin üzerinde ittifak gerçekleşmiş durumdadır.

ORSAM: Son olarak Türkiye'nin Suriye Kürtleri konusundaki yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?

HAMİT AHMET: Türkiye'nin Suriye Kürtleri konusunda son dönemdeki yaklaşımlarından çok memnun olduğumuzu söylememiz gerekir. Türkiye farklı durumlarda nasıl davranılacağına ilişkin olarak büyük bir tecrübeye sahiptir. Bölgenin ve ortamın huzura kavuşması için şiddet dışındaki araçların öne çıkması, diyalogun oluşması gerekmektedir ve biz de böyle olmasını temenni ediyoruz. Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun açıklamaları da bu yöndedir. Suriye halkı neye karar verirse biz ona uyarız. Türkiye ile Suriye Kürtleri konusunda ortak hareket etmiyoruz ancak bu konuda yakın bir diyalogun olduğunu söyleyebilirim.

ORSAM: Teşekkür ediyoruz.

** Bu söyleşi 3 Eylül 2012 tarihinde Irak'ın Erbil şehrinde gerçekleştirilmiştir.*